

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUIELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK
Nr. 152a

Vijf gezichten: één portret

De schildering hierboven is eind 2009 gemaakt door *Hetty Paërl* (Wijhe, 1931), beeldend kunstenaar en publicist op het gebied van het internationale volkspoppentheater. Het is een levensgroot portret van *Maria Simons* (Helvoirt, 1959). Zij is voorzitter van *Stichting Het Poppenspe(El)museum* en echtgenote van *Otto van der Mieden* – poppenspeler en directeur-conservator van het door hem in 1984 opgerichte museum. Op Maria's schoot liggen vier *speelgoedhandpoppes*.

Deze zijn vermoedelijk aan het begin van de vorige eeuw in Duitsland gemaakt. Boven Maria's rechterarm zie je *Jan Klaassen*. Op zijn hoofd zit een naar voren staande puntmuts. Naast hem rust zijn vrouw *Katrijn*. Zij draagt een luifelmutje. Hieronder een besnorde *diender* met een heldhaftige steek, en een *clown* met een zeer lange neus. De koppen en de hoofddeksels zijn als een geheel uit hout gesneden. Ook de handjes, de onderbenen en de voetjes zijn van hout.

Wil je nog meer te weten komen over het (volks)poppentheater? De website www.poppenspelmuseum.nl geeft informatie over het museum, het poppenspel en de bijna zeventuizend werken omvattende museumbibliotheek. Een geïllustreerd *poppentheater-abc* bevat de verklaring van uitdrukkingen, woorden, poppentheater-technieken, (poppen)theaterfiguren en personen. Op www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2 is veel over de gevarieerde poppentheatercollectie te vinden. Op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs kan een speelse reis door de wonderwereld van het poppentheater gemaakt worden. Afbeelding: portret van *Maria Simons*, acryl op linnen, 60 x 70 cm. Kunstenaar: *Hetty Paërl* ©, Amsterdam (2009/2010). Zie ook: *Doepak* nrs. 120 en 134 op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl. Tekst: OvdM ©. Veel kijkplezier en applaus!

Doepak is hét Poppenspe(El)museumsdeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(El)speurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbels! Een dupák (spreek uit: dogpak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrampen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd: de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doodsde stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.